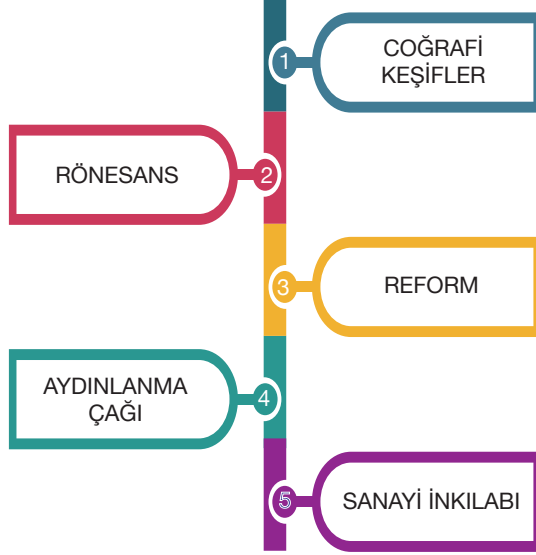

Bu kitapçığın her hakkı saklıdır. Tüm hakları Pegem Yayınlarına aittir. Kısmen de olsa alıntı yapılamaz. Metin ve sorular, kitapçığı yayımlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Adı Soyadı:

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

Avrupada Orta Çağ 375 - 1453 yılları arasını kapsamaktadır. Bu yıllar arasında İslam Medeniyeti en parlak dönemini yaşarken Avrupa'da karanlık bir dönem hakimdi.

- ✚ Kilise siyasi, ekonomik ve bilimsel faaliyetleri kendi kontrolünde tutuyordu.
- ✚ Bu dönemde hakim olan düşünce sistemi **dogmatik** düşüncedir.

Buraya
Dikkat

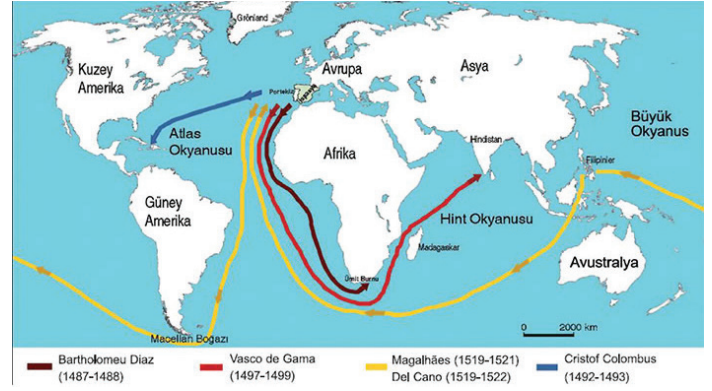
Dogmatik düşünce: Kilisenin söylemlerinin sorgulanmadan olduğu gibi kabul edildiği düşünce sistemidir.

- ✚ Dogmatik düşünce nedeniyle Avrupa'da özgür düşünce ve bilim gelişmemiştir.
- ✚ 15. yüzyılda Avrupa'da yaşanan gelişmelerden biri de Coğrafi Keşiflerdir.
- ✚ Coğrafi Keşifler Rönesans'a neden oldu. Rönesans ile birlikte Avrupa'da özgür düşünce ve bilim gelişmeye başladı. Bütün bu yaşananlar kiliseye duyulan güveni sarstı ve kilisenin söylemleri sorgulanmaya başlandı.

Uyanan Avrupa

1) Coğrafi Keşifler

- ✚ 15. ve 16. yy'da Avrupa Dünya'yı keşife çıktı. Bu keşif sonrası yeni kıtalar ve okyanuslar bulundu.
- ✚ Amerika ve Hindistan'ı bulan Avrupalılar buradaki zengin kaynakları kendi ülkelerine taşıyarak zenginleştiler.

Sosyal Bilgiler öğretmeni Eray, öğrencisi Ali'ye Avrupa'nın uyanışı ile ilgili bir araştırma ödevi vermiştir. Ali'nin araştırma sonucu elde ettiği bilgiler aşağıdaki gibidir.

- Bilgi birikimi artmıştır.
- Pusula icat edilmiş, cesur gemiciler yetişmiştir.
- Avrupalı devletler Doğu'nun zenginlik kaynağı Hindistan'a ulaşmış, hem de Avrupa Kıtası'nı keşfetmişlerdir.

Verilen bilgilerden hareketle Ali'nin araştırma sonucu elde ettiği bilgiler hangi olay sonrası gerçekleşmiştir?

- A) Rönesans
B) Aydınlanma Çağı
C) Coğrafi Keşifler
D) Reform

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Cevap: C

2) Rönesans

- ✎ anlamına gelir.
- ✎ Coğrafi keşiflerle zenginleşen Avrupa sanata, edebiyata ve bilime yöneldi.
- ✎ Akıl ve bilimin ön plana çıkması dogmatik düşüncenin sorgulanmasına zemin hazırladı.
- ✎ ortaya çıkmış ve tüm Avrupa'ya yayılmıştır.

Rönesans Dönemi'nde Sanat Anlayışı

3) Reform

- ✎ Akıl ve bilimin ön plana çıkması ile katolik kilisesinin halk üzerindeki etkisi azaldı.
- ✎ ortaya çıkmıştır.
- ✎ Reform hareketinin başlamasında Alman din adamı etkili olmuştur.

Reformun öncüsü Martin Luther

4) Aydınlanma Çağı

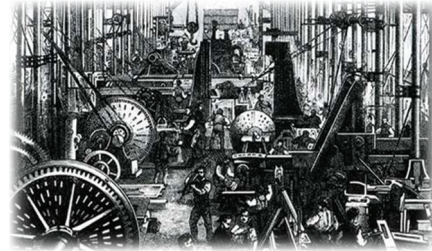
- ✎ 17 ve 18. yy'lar arasında Avrupa'da deney ve gözlem sayesinde bilimsel çalışmalarda artış gözlemlendi.
- ✎ Avrupa'nın aydınlanmaya başladığı dönemdir.

Aydınlanma Çağı

5) Sanayi İnkılabı

- ✎ ortaya çıkmıştır.
- ✎ Bilimsel bilginin teknolojiye aktarılması ile buharlı makineler icat edilmiştir.
- ✎ İnsan gücünün yerini almaya başladığı dönemdir.
- ✎ Avrupalı devletler fabrikalaşma ile birlikte hızlı ve seri üretime geçmiştir.
- ✎ Artan üretim ile birlikte ham madde ve pazar ihtiyacı doğmuştur.

Avrupa'da sanayileşmiş fabrikalardan biri

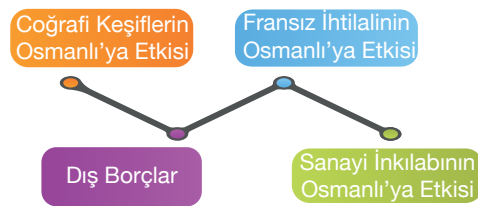
- ✎ Sanayileşmiş Avrupalı devletler ihtiyaç duydukları ham maddeyi sanayileşmemiş ülkelere alıp ürettikleri ürünleri yine bu ülkelere satmışlardır Böylece sömürgecilik anlayışı doğdu ve kısa sürede tüm Avrupa'ya yayıldı.

Sömürgecilik : Gelişmiş bir ülkenin gelişmemiş olan bir ülkeden ihtiyaç duyduğu ham maddeyi karşılmasına denir.

"Üzerinde güneş batmayan imparatorluk" olarak nitelendirilen İngiltere, sömürgecilik yarışında ilk sırada yer almaktadır. Bu yarışa diğer Avrupalı devletler de katıldı. Devletler arasındaki rekabet ortamı I. Dünya Savaşı'na zemin hazırladı.

SARSILAN OSMANLI

15. yy'dan itibaren Avrupa hızla gelişim gösterirken Osmanlı Devleti siyasi, askeri ve ekonomi

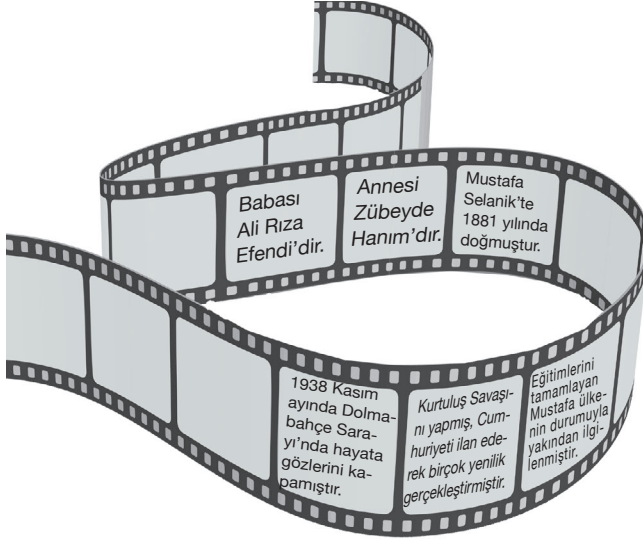
mik açıdan gücünü kaybetmeye başlamıştır.

Bu kitapçığın her hakkı saklıdır. Tüm hakları Pegem Yayınlarına aittir. Kısmen de olsa alıntı yapılamaz. Metin ve sorular, kitapçığı yayımlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Adı Soyadı:

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK: MUSTAFA

Mustafa; sevgi, saygı ve dayanışmanın yoğun olduğu bir aile ortamında büyümüştür. Küçük yaşta verdiği mücadeleler kişiliğinin gelişmesinde büyük rol oynamıştır.

1886 yılına gelindiğinde Mustafa'nın hangi okula gideceği ailede küçük bir tartışmaya neden olmuştur.

Zübeyde Hanım
(Annesi)

Ailemizde birçok din adamı var. Mustafa'nın da onlar gibi olmasını istiyorum. Bu yüzden Mustafa'yı Mahalle Mektebine göndereyim.

MUSTAFA KEMAL'İN OKUDUĞU OKULLAR

- Mahalle Mektebi (1886)
- Şemsi Efendi İlkokulu (1886)
- Selanik Mülkiye Rüştiyesi (1893)
- Selanik Askeri Rüştiyesi (1893)
- Manastır Askeri İdadisi (1896)
- İstanbul Harp Okulu (1899)
- İstanbul Harp Akademisi (1902)

Rüştiye: Ortaokul
İdadi: Lise

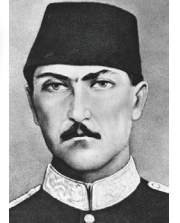
Örnek

Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in eğitim hayatını etkileyen şehirler arasında gösterilemez?

- A) Selanik
B) İstanbul
C) Manastır
D) Sofya

Cevap: D

Adam olmak için öğrenmek, okumak şarttır. Mustafa bu yüzden modern eğitimin verildiği bir okula gitmelidir. Şemsi Efendi İlkokulu'na göndereyim Zübeyde Hanım.

Ali Rıza Efendi
(Babası)

Buraya Dikkat

- 19. yüzyılda, Osmanlı Devleti sınırları içerisindeki okullarda daha çok geleneksel eğitimin verildiği medreseler yaygındı.
- Medreselerin yanında modern, askeri, azınlık ve yabancı okullar bulunmaktaydı. Bu okullarda farklı müfredatın uygulanmış olması Osmanlı Devleti'nde eğitim-öğretimde birliğin olmadığı bir göstergesidir.

MUSTAFA KEMAL'İN EĞİTİM HAYATI

1. Mahalle Mektebi

- ✎ eğitimin verildiği okuldur.
- ✎ Mustafa, annesinin isteği üzerine bir süre bu okula gitmiştir.
- ✎ Bu okulda eğitim verilir.
- ✎ Mustafa kısa süre içinde bu okulu yarım bırakmıştır.

2. Şemsi Efendi İlkokulu

- ✎ eğitimin verildiği okuldur.
- ✎ Mustafa, babasının isteği üzerine bu okula kaydolmuştur.
- ✎ Mustafa, öğrenimine devam ederken babası vefat etmiştir. Bunun üzerine okula ara veren Mustafa, daha sonra okulunu bitirmiştir.

3. Selanik Mülkiye Rüştiyesi

- ✎ Mustafa ilkokuldan mezun olduktan sonra ortaokul eğitimini almak için bu okula kaydını yaptırmıştır.
- ✎ Mülkiye Rüştiyesi, yetiştirmek üzere kurulan bir okuldu ve Mustafa'nın ilgisini çekmiyordu.
- ✎ Mustafa bu okula giderken çevrede gördüğü subaylardan oldukça etkilenip annesinden habersiz askeri okul sınavlarına girdi.
- ✎ Askeri okul sınavlarından başarıyla geçen Mustafa, Selanik Askeri Rüştiyesi'ne kaydını yaptırarak bu okulu yarım bırakmıştır.

Örnek

Mustafa'nın askerlik mesleği için annesinden gizlice askeri sınavlara girmesi onun hangi kişilik özelliğine sahip olduğunun göstergesidir?

A) Vatanseverlik	B) Liderlik
C) Kararlılık	D) İleri görüşlülük

Cevap: C

4. Selanik Askeri Rüştiyesi

- ✎ Mustafa'nın düşünce yapısının ve kişiliğinin oluşmasında bu okulun rolü büyüktür.
- ✎ “.....” adını bu okulda matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa'dan almıştır.
- ✎ Fransızca öğretmeni Yüzbaşı Nakiyuddin Mustafa Kemal'e hem Fransızca'yı öğretmiş hem de bağımsızlık ve vatan sevgisi duygusunu aşılamaştır.

5. Manastır Askeri İdadisi

- ✎ Bu okulda Mustafa Kemal yakın arkadaşı sayesinde edebiyata ve hitabete ilgi duymuştur.
- ✎ Ömer Naci, Mustafa Kemal'in Namık Kemal, Ziya Gökalp, Mehmet Emin Yurdakul gibi fikir adamlarının eserlerini okumaya teşvik etmiştir.
- ✎ kazanmasında ise tarih öğretmeni Tevfik Bey etkili rol oynamıştır.

6. İstanbul Harp Okulu

- ✎ Mustafa Kemal, bu okuldaki durumla yakından ilgilenmiş, arkadaşlarıyla gazete çıkarmıştır.
- ✎ “.....” rütbesiyle Mustafa Kemal harp okulundan mezun olmuştur.

7. İstanbul Harp Akademisi

- ✎ Mustafa Kemal'in Harp Akademisinde aldığı eğitim onda vatan, millet, Türklük fikirlerinin oluşmasında etkin rol oynamıştır.
- ✎ Fikirlerini arkadaşlarıyla paylaşması, gazete çıkarması onda liderlik özelliğinin geliştiğinin göstergesi olmuştur.
- ✎ “.....” rütbesiyle okulunu bitiren Mustafa Kemal ilk görev yeri olan atanmıştır.

Bu kitapçığın her hakkı saklıdır. Tüm hakları Pegem Yayınlarına aittir. Kısmen de olsa alıntı yapılamaz. Metin ve sorular, kitapçığı yayımlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Adı Soyadı:

ADIM ADIM LİDERLİĞE

MUSTAFA KEMAL GÖREV BAŞINDA

1905 – Kurmay Yüzbaşı

- ✎ Eğitim hayatını 1905 yılında tamamlayan Mustafa Kemal Kurmay Yüzbaşı rütbesi ile mezun olmuş ve ilk görev yeri olan atanmıştır.
- ✎ Şam'da görev yaparken arkadaşları ile birlikte toplum sorunlarına dikkat çekmek amacıyla kurmuştur.
- ✎ Buradaki görevini tamamlayan Mustafa Kemal merkezi Manastır'da bulunan 3. Ordu Karargahının Selanik şubesine atanmıştır.

1909 – 31 Mart Vakası (Olayı)

- ✎ II. Meşrutiyet'in ilanından sonra meşrutiyet karşıtları tarafından İstanbul'da büyük bir isyan çıkarıldı.
- ✎ İsyanın büyümesi üzerine Selanik'ten gelen "....." isyanı bastırdı.
- ✎ Ordunun başında Mahmut Şevket Paşa bulunurken Mustafa Kemal bu orduda görevini yürütmüştür.

1910 – Picardie (Pikardi) Manevraları

- ✎ Fransa'da gerçekleşen askeri tatbikattir.
- ✎ Osmanlı'yı temsilen bu tatbikata Mustafa Kemal katılmıştır.
- ✎ Mustafa Kemal'in askeri bilgisi ve yeteneği dış ülke temsilcilerinin dikkatini çekmiştir.

1911 – 1912 Trablusgarp Savaşı Garp Ocakları Sönerken

Osmanlı ✕ İtalya

- ✎ Siyasi birliğini geç tamamlayan İtalya gelişen sanayisine ham madde ve pazar bulabilmek amacıyla Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki son toprak parçası olan Trablusgarp'a saldırdı.
- ✎ Mısır'ın İngilizlerin elinde olmasından dolayı karadan yardım gönderemeyen Osmanlı donanmasının güçsüzlüğü nedeniyle denizden de yardım gönderememiştir.
- ✎ Gönüllü subaylardan biri olan Mustafa Kemal takma adını kullanarak bölgeye gitmiştir.
- ✎ Mustafa Kemalta bölge halkını İtalyanlara karşı örgütlemiştir. Bölgede önemli başarılar elde eden Mustafa Kemal binbaşılığa terfi etmiştir.

Mustafa Kemal Trablusgarp'ta

- ✎ Mustafa Kemal'in Trablusgarp'taki başarılı savunması karşısında zor duruma düşen İtalya Osmanlı'yı barışa zorlamak amacıyla işgal etti. abluka altına aldı.

- ✎ Balkan Savaşlarının başlaması üzerine zor durumda kalan Osmanlı, İtalya ile imzaladı.
- ✎ 18 Ekim 1912 tarihinde imzalanan **Uşi Antlaşması**'na göre;
 - ◆ Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakıldı.
 - ◆ On İki Ada geçici olarak İtalya'ya bırakıldı.

- Trablusgarp Savaşı Mustafa Kemal'in ilk askeri tecrübesidir. Burada göstermiş olduğu başarı ile eride Milli Mücadele Dönemi'nin lideri olmasında etkili olmuştur.
- Trablusgarp Savaşı ile Osmanlı, Kuzey Afrikadaki son toprağını kaybetmiştir.

Örnek

Siyasi birliğini geç tamamlayan İtalya, gelişen sanayi-sine ham madde ve pazar bulmak amacıyla Osmanlı'nın Kuzey Afrikadaki son toprağı olan Trablusgarp'a saldırmıştır. Mustafa Kemal, Gazeteci Şerif takma adını kullanarak bölgeye gitmiş, Derne ve Tobruk'ta yerli halkı İtalyanlara karşı örgütlemiş ve önemli başarılar elde etmiştir.

Yukarıda verilen metinde Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğı vurgulanmaktadır?

- A) Yenilikçiliğı B) İleri Görüşlülüğü
C) İnkılapçılığı D) Teşkilatçılığı

Cevap: D

BALKAN SAVAŞLARI: BİR FACIANIN HİKÂYESİ (1912-1913)

I. Balkan Savaşı (1912)

I. Balkan Savaşının Nedenleri Neler Olabilir? 🤔

- ✎ Balkan devletlerinin kendi aralarında iş birliğı yapıp Osmanlı'yı Balkan topraklarından atmak istemeleri.
- ✎ akımının etkisi.
- ✎ Rusya'nın Balkanlarda uyguladığı Panславizm politikası.

Panslavizm: Rusya'nın Balkanlardaki tüm Slav milletleri tek bir çatı altında toplama düşüncesi.

Savaşın Sonuçları Neler Olabilir? 🤔

- ✎bağımsızlığını ilân etti. Osmanlı'dan ayrılan son Balkan devleti Arnavutluk olmuştur.
- ✎ İttihat ve Terakki partisi Bab-ı Ali baskını yaparak yönetime el koydu.
- ✎ Balkan Devletleri ve Osmanlı arasında;

LONDRA ANTLAŞMASI imzalanmıştır.

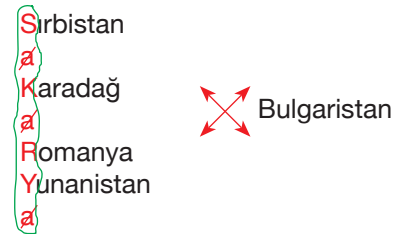
- ◆ Osmanlı, Midye – Enez hattına çekildi.
- ◆ Ege Adaları (İmroz – Bozcaada hariç) kaybedilmiştir.
- ✎ En çok toprak alan devlet olmuştur.
- ✎ Mustafa Kemal I. Balkan Savaşı'nda Gelibolu Yarımadasında görev almıştır. Bu durum bölgeyi iyi tanınmasına ve ileride yapılacak olan Çanakkale Savaşının kazanılmasında etkin rol oynamıştır.

Ordunun siyasete karışması I. Balkan Savaşı'nın kaybedilmesine neden olmuştur.

Mustafa Kemal'in ordunun siyasete karışmaması gerektiğı görüşü bir kez daha önem kazanmıştır.

II. Balkan Savaşı (1913)

Sizce Balkan Devletleri Kendi Arasında Birleşip Neden Bulgaristan'a Savaş Açmış Olabilir? 🤔

- ✎ I. Balkan Savaşı'nda Bulgaristan'ın diğer Balkan Devletlerinden fazla toprak alması.

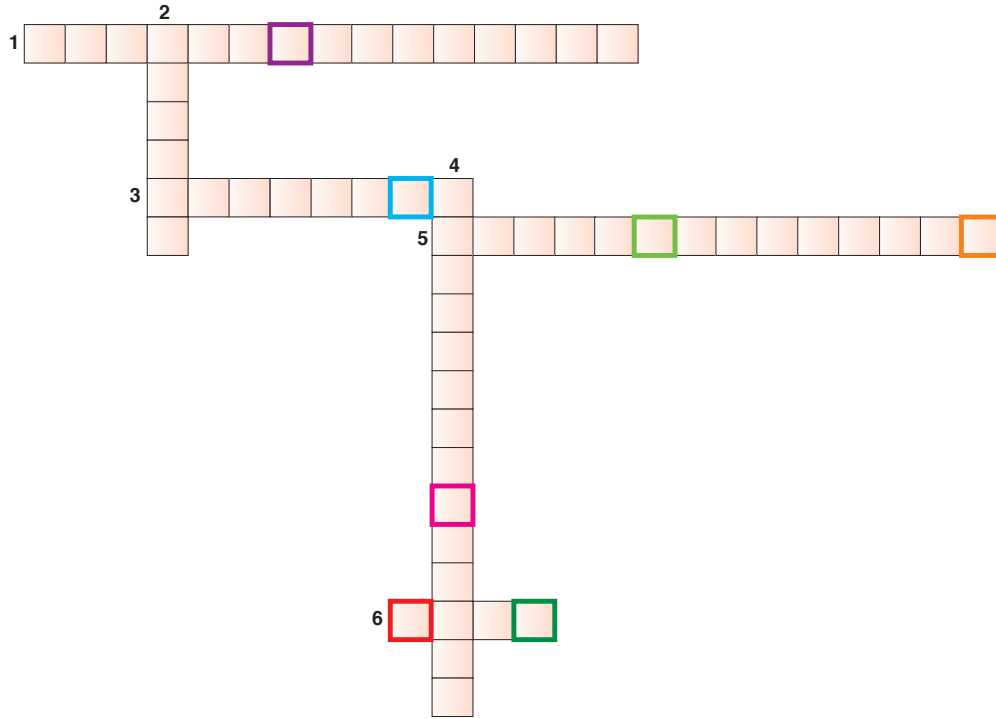
Bu kitapçığın her hakkı saklıdır. Tüm hakları Pegem Yayınlarına aittir. Kısmen de olsa alıntı yapılamaz. Metin ve sorular, kitapçığı yayımlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Adı Soyadı:

I. ÜNİTE YENİ NESİL DEĞERLENDİRME TESTİ

1.

1. Yeni ticaret yolları bulundu.
2. Kiliseye olan güven azaldı.
3. Yeniden doğuş anlamına gelen kelime.
4. Hızlı ve seri üretime geçildi.
5. Deney ve gözlemin arttığı dönem.
6. Kilisedeki din görevlisi

Yukarıda verilen bulmaca çözüldüğünde işaretli renkli kutucukların içindeki harfler birleştiğinde hangi anlamlı kelime ortaya çıkar?

- A) İspanya
- B) İhtilâl
- C) İnkılap
- D) İttifak

2. Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak için birtakım fikir akımları ortaya atılmıştır. Bu fikir akımlarından biri tüm Türkleri tek bayrak altında toplamayı amaçlarken diğeri; Osmanlı sınırlarında yaşayan dil, din, ırk ayrımı gözetmeksizin herkesin Osmanlı vatandaşı sayılmasıdır. Bir diğerk fikir akımına göre ise halifenin birleştirici ve bütünleştirici gücünden yararlanarak tüm Müslümanları halifenin etrafında toplama amaçlamıştır.

Yalnızca verilen bilgilerden yararlanarak Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak için;

- I. Batıcılık,
- II. Türkçülük,
- III. İslamcılık,
- IV. Osmanlıcılık

fikir akımlarından hangilerine değinilmiştir?

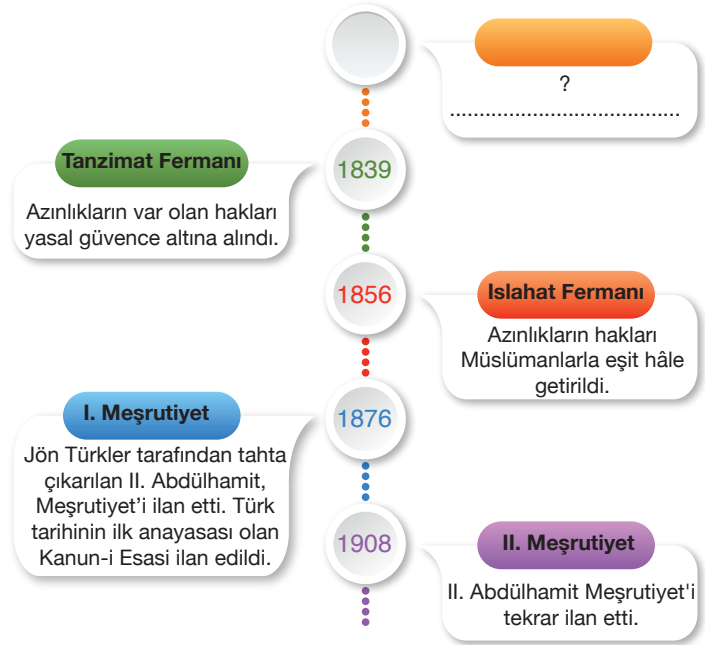
- A) I ve II
B) II, III ve IV
C) I, III ve IV
D) I, II ve III

3. Fransız İhtilali sonrası ortaya çıkan milliyetçilik akımı çok uluslu devletleri etkilediği gibi çok uluslu olan Osmanlı'yı da etkilemiştir. Osmanlı Devleti'nde özellikle Balkan coğrafyasında etkili olan bu akım sonrası isyanlar başlamış Rum, Sırp, Bulgar gibi milletler Osmanlı'ya karşı ayaklanmış, bağımsızlık isteklerinde bulunmuşlardır. Bu durum Balkanlar'dan Anadolu'ya göç hareketinin başlamasına neden olmuştur.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Fransız İhtilali sonrası yayılan milliyetçilik akımı Osmanlı'yı olumsuz etkilemiştir.
B) Anadolu'nun nüfusunda artış yaşanmıştır.
C) Milliyetçilik akımı sonrası yaşanan ilk ayaklanmalar Anadolu'da başlamıştır.
D) Yaşanan ayaklanmaların kökeninde dış kaynaklı faktörler etkili olmuştur.

4.

Yukarıda verilen diyagrama getirilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Halkın devlet yönetimine katılma süreci
B) Osmanlı'nın demokratikleşme süreci
C) Osmanlı Devleti'nin çöküş süreci
D) Avrupa'daki gelişmelerin Osmanlı'ya etkileri

Bu kitapçığın her hakkı saklıdır. Tüm hakları Pegem Yayınlarına aittir. Kısmen de olsa alıntı yapılamaz. Metin ve sorular, kitapçığı yayımlayan şirketin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

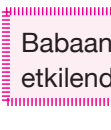
Adı Soyadı:

I. DÜNYA SAVAŞI'NA YOL AÇAN GELİŞMELER

Babaanne

Dünya tarihinde çok sayıda Avrupalı devlet siyasi, ekonomik gibi sebeplerle birbiri ile mücadele etmiştir. Bu devletler arasında yaşanan çıkar çatışmaları büyük bir savaşa zemin hazırlamıştır.

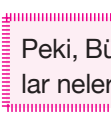
Torun

Babaanne, bu savaştan en çok hangi devlet etkilendi?

Babaanne

Sevgili torunum, bu savaşa katılan ya da katılmayan birçok devlet dünya savaşının sonuçlarından oldukça etkilenmiştir.

Torun

Peki, Büyük Dünya Savaşı'nı hazırlayan durumlar nelerdir?

Genel Nedenleri

-
- Ham madde ve pazar arayışı
-
- Silahlanma yarışı
-

Özel Nedenleri

- Almanya ve İtalya'nın siyasi birliğini geç tamamlaması
-
- İngiltere ile Almanya arasındaki sanayileşme rekabeti
-
- İngiltere ve Fransa'nın sömürgelerini koruma isteği
- Rusya'nın sıcak denizlere inme isteği
- Rusya'nın panslavizm politikası (Rusya'nın tüm slavları tek bir bayrak altında toplama politikası)

Savaşı başlatan olay ne oldu? 🤔

Avusturya-Macaristan veliahtı Saraybosna'da bir Sırp tarafından öldürüldü. Böylece Avusturya-Macaristan Sırbistan'a savaş açtı. Avrupalı devletlerde katılınca savaş geniş alana yayıldı.

Ferdinand Saraybosna

Seda'nın inkılap tarihi öğretmeni Birinci Dünya Savaşı'na zemin hazırlayan gelişmeleri gösteren bir afiş hazırlamasını istemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi farklı bir nedeni temsil etmektedir?

- A) Almanya ve Fransa arasındaki Alsas-Loren sorunu
- B) Almanya ve İtalya'nın siyasi birliğini geç tamamlaması
- C) Fransız İhtilali sonucu tüm dünyaya yayılan milliyetçilik akımı
- D) Rusya'nın Balkanlarda uyguladığı panslavizm politikası

Cevap: C

